

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

ELS DEBATS COM A PROCEDIMENT FORMATIU

Implementació d'una nova metodologia en la formació de Grau.

- Jornet-Gibert, Montsant¹
montsant.jornet@ub.edu
- Soldevilla, Joan Miquel¹
jmsoldevilla@ub.edu
- Suso, Carlos¹
csuso12@ub.edu
- Nguyen, Thuy¹
tnguyen@ub.edu
- Martínez-Catena, Ana¹
a.martinez.catena@ub.edu
- Maydeu-Olivares, Alberto¹
amaydeu@ub.edu
- Andrés-Pueyo, Antonio¹
andrespueyo@ub.edu
- Gallardo-Pujol, David¹
david.gallardo@ub.edu

(1) Universitat de Barcelona
Departament de Personalitat, Avaluació i Tractament Psicològics
Facultat de Psicologia
Passeig de la Vall d'Hebron, 171. 08035 Barcelona

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSTATS ACTUALS

1. **RESUM:** A l'assignatura "Diferències Individuals" del grau en Psicologia tractem la diversitat humana i quines són les principals diferències individuals universals que componen la individualitat psicològica amb una metodologia científica. En aquest context hem inclòs en la metodologia docent una activitat pràctica fonamentada en la realització de debats que permetin analitzar amb major profunditat algunes temàtiques de gran actualitat científica vinculades a l'estudi de les diferències individuals en psicologia.
2. **ABSTRACT:** The course "Individual Differences" included in the degree of Psychology treats human diversity and the main universal differences that make up the single psychological individuality, with a scientific methodology. In this context we have included a practical activity as a new teaching methodology based on conducting discussions to analyze in depth some hot issues related to the study of individual differences in psychology.
3. **PARAULES CLAU:** debat, competències transversals, diversitat humana, cerca bibliogràfica, raonament crític / **KEYWORDS:** debate, crosscurricular competencies, human diversity, bibliographic search, critical thinking
4. **DESENVOLUPAMENT:**

a) Objectius

L'objectiu de l'activitat pràctica dels debats és treballar les competències transversals i específiques que es desenvolupen en el Grau de forma conjunta i global, i a la vegada aprofundir en alguns temes de gran actualitat científica en l'àmbit de la Psicologia de les Diferències Individuals .

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSTATS ACTUALS

a.1) Competències Transversals:

- Buscar, seleccionar i gestionar informació especialitzada de manera estratègica, fent ús de diferents tecnologies i fonts d'informació (utilitzar eficaçment xarxes de biblioteques i bases de dades, arxius i Internet).
- Conèixer i respectar la diversitat humana (mostrar sensibilitat cap a les diferències de gènere, cultura, capacitats i recursos; mostrar sensibilitat davant de les injustícies socials i econòmiques; adoptar una actitud de compromís personal i professional amb un procés permanent de canvi social).
- Raonar de manera analítica i crítica (comparar i contrastar idees i conceptes; adoptar un enfocament científic i crític cap a les fonts d'informació; comprendre, sintetitzar i avaluar críticament texts i idees complexes).
- Comunicar-se oralment i per escrit a nivell universitari (mostrar capacitat de comprensió i expressió oral i escrita en català, castellà i anglès; redactar informes i memòries; exposar oralment de manera fluida temes acadèmics i professionals; argumentar les opinions pròpies).

a.2) Competències Específiques:

- Conèixer, comprendre i analitzar el comportament (saber analitzar el comportament partint d'una comprensió del funcionament dels processos psicològics tenint en compte les bases biològiques, evolutives, socioculturals i contextuais).
- Mostrar habilitats bàsiques de recerca (utilitzar les diferents fonts documentals en psicologia; mostrar un domini de les estratègies necessàries per accedir a la informació i valorar la necessitat d'actualització documental; recollir, ordenar i classificar dades i materials de recerca).

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

b) Descripció del treball

Durant el curs hi ha 12 sessions de debat (aproximadament una per setmana). A cada sessió es defensen 2 temes de debat. En total hi ha 24 debats a classe, que es corresponen amb cadascun dels temes de l'assignatura. Aquests debats parteixen dels continguts teòrics impartits en les lliçons de teoria, per aprofundir en alguns aspectes de gran actualitat científica de manera més detinguda. Per aquest motiu, els conceptes treballats durant les sessions de debats també s'inclouen en els continguts avaluable a l'examen final.

Cada debat consta d'un material d'inici que pretén ser el punt de partida d'una discussió científica. Aquest material d'inici acostuma a ser un article d'opinió o periodístic, a partir del qual els estudiants han d'aconseguir articles científics i d'altres materials per basar la seva argumentació en el debat. Per preparar els debats, els estudiants¹ tenen a disposició seva les tutories, on un professor de l'assignatura els guia en el procés de cerca bibliogràfica i operativització i organització dels arguments.

Es suggereix als estudiants que utilitzin suport audiovisual, així com qualsevol tipus de recurs o activitat que faciliti la comprensió del tema de debat per part dels companys assistents a la sessió.

Els debats impliquen:

- Cerca bibliogràfica i preparació dels arguments a favor de la postura a defensar. Cada debat es realitza amb dos grups constituïts per 3 persones cadascun. Els estudiants poden triar el tema del debat (d'entre els 24 disponibles), però la postura a defensar (a favor o en contra) és assignada aleatòriament pels professors a l'inici de curs. L'ordre d'inici en la defensa pública dels arguments és assignat aleatòriament 5 minuts abans de començar la sessió, per tant, els estudiants han d'estar preparats per presentar els seus arguments en primer lloc, però també per

¹ D'ara en endavant utilitzarem el genèric estudiants per referir-nos al col·lectiu dels i les estudiants de l'assignatura.

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

debatre els arguments del grup contrari, tot integrant-los en els arguments de la seva postura.

- Debat públic: presentació dels arguments en una sessió pública i moderada pel professor (qui indicarà les normes del debat). El primer equip que intervingui (equip A) fa una exposició de 10-15', seguit d'una rèplica de l'altre equip (equip B) de 10-15'. Finalment l'equip A fa una contrarèplica de 5'. El debat s'obre tot seguit al públic per tal d'extreure'n quines són les aportacions i les conclusions principals, guiat pel professor moderador.
- Entrega d'un treball escrit. Un cop finalitzada la fase de debat pública, els equips han d'elaborar un informe per escrit (a entregar en els 15 dies posteriors a la seva presentació, i a través del Campus Virtual), amb una extensió màxima de 1000 paraules (excloent les referències), que inclogui:
 - 1) Exposició dels arguments de la postura defensada per l'equip.
 - 2) Recull dels arguments del grup contrari.
 - 3) Recull de les conclusions principals i del punt actual de coneixement.
 - 4) Referències citades correctament (segons normativa APA) i bibliografia.

L'avaluació dels debats es fa tenint en compte una rúbrica que els estudiants tenen disponible en el Campus Virtual. Per a l'avaluació de la defensa pública es tenen en compte els aspectes de comunicació (si la comunicació amb els interlocutors i el públic és adequada i s'utilitza un llenguatge correcte), la forma del material (l'estil, aspecte i estructura dels recursos utilitzats, i l'adequació de la presentació al temps atorgat) i el contingut de la presentació (si han utilitzat fonts bibliogràfiques adequades i variades i si han relacionat el tema de debat amb els continguts de l'assignatura). Pel que fa a l'avaluació del treball escrit, es té molt en compte que els estudiants hagin estat capaços de sintetitzar el tema de debat en 1000 paraules. A més, s'avaluen aspectes formals com les referències i la correcció gramatical i ortogràfica, i aspectes de contingut, on es té en compte que els estudiants hagin sabut transformar el tema del debat en un argument científic i que el treball

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSTATS ACTUALS

inclogui unes conclusions adequades sobre les dues postures del debat i sobre l'estat actual del coneixement científic.

c) Resultats i/o conclusions

En general, el professorat responsable de l'assignatura està molt content amb el desenvolupament de l'activitat. De fet, és una activitat engrescadora i que permet renovar els temes de debat sovint, en funció dels temes més candents de la matèria.

Precisament, aquesta versatilitat és un dels principals punts forts de l'activitat. D'altra banda, és una activitat que aconsegueix captar l'atenció dels estudiants i en general hem detectat que és molt motivadora. Fins ara, els estudiants sempre ens han manifestat que era una activitat que els agradava força.

Així, el fet que tinguem una activitat amb la qual els estudiants estan contents i s'hi senten còmodes, que permeti treballar multitud de competències de cop, i que a més permeti revisar conceptes controvertits en una assignatura de primer de grau, creiem que són els principals aspectes positius de l'activitat.

Pel que fa als aspectes negatius, en primer lloc cal destacar els logístics. Moure i organitzar més de 500 estudiants no és una tasca senzilla. Afortunadament hem aconseguit trobar solucions que no són molt complexes, però que són costoses en termes del temps dedicat a l'organització de l'activitat. La gestió dels estudiants es fa a través d'una Wiki disponible al Campus Virtual. Pel que fa a la logística dels debats a l'aula, amb la col·laboració dels mateixos estudiants, abans de cada sessió es mouen les taules i cadires per a col·locar-les de manera que simuli un debat cara a cara.

Finalment, hi ha un altre aspecte que ha merescut la nostra atenció en cursos anteriors, i és l'assistència als debats. A mesura que avançava el curs, i especialment en dates concretes, ens trobàvem que l'assistència als debats davallava considerablement. L'explicació és que les sessions de debats coincidien amb exàmens i entregues de treballs d'altres assignatures. Amb aquesta informació, hem valorat la fórmula més adequada per assegurar una

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

assistència satisfactòria a les sessions de debats, sense convertir-la en una activitat obligatòria. Aquest curs hem aconseguit trobar una solució a aquesta problemàtica, que no només ha assegurat una major assistència a les sessions de debats, sinó que també ha permès que els estudiants coneguin d'antuvi quins són els punts clau del debat on concentrar la seva atenció. Es tracta de repartir un document amb una pregunta per a cada debat a l'inici de la sessió, que s'ha de respondre de manera concisa i individualitzada. La participació en el 80% dels debats permet aconseguir fins a un punt extra, que se suma a la nota final de l'assignatura. De cara a propers cursos ens plantejem la possibilitat d'incorporar les noves tecnologies per fomentar encara més la participació dels estudiants i agilitzar l'avaluació, fent que els estudiants puguin participar a través dels seus telèfons mòbils.

Malauradament no disposem d'indicadors directes de com la introducció d'aquesta activitat pot haver afectat al rendiment acadèmic dels estudiants. La raó és que des de la introducció de l'últim pla d'estudis ja vam incorporar aquesta activitat des del primer dia, i a més a més, l'assignatura és de nova creació en aquest pla, ja que en el pla d'estudis anterior no existia, tot i que anteriorment havia existit. En qualsevol cas, disposem d'indicadors indirectes, com ara el percentatge de superació de l'assignatura, que és superior al que es dona en assignatures on en l'anterior pla d'estudis es donaven els continguts que treballem amb els debats. Concretament, tant pel curs 2012-13 com pel curs 2011-12, la taxa d'èxit és del 91,2%.

Fins on arriba el nostre coneixement, aquesta és l'única assignatura del grau en Psicologia que utilitza aquest format de manera formal. Coneixem alguna assignatura en la qual es donen debats de forma espontània, i quan es donen són canalitzats pels professors, però no coneixem cap cas on es duguin a terme d'una forma estructurada com en aquesta, on els estudiants han de fonamentar els seus arguments amb estudis científics de gran actualitat. Així doncs, es tracta d'un cas únic en tota la facultat, i de moment ha reeixit. A més, aquesta activitat ha estat inclosa dins la col·lecció de Bones Pràctiques Docents de la Universitat de Barcelona. Addicionalment, aquesta experiència ha format part del

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

desenvolupament de la carpeta docent del màster de novells del Professor David Gallardo-Pujol.

Es pot consultar la informació sobre aquesta activitat, i les opinions dels estudiants implicats al portal audiovisual de la Universitat de Barcelona (<http://www.ub.edu/ubtv/node/52460>).

Els principals aspectes innovadors són el format, i el treball simultani de diverses competències en grans grups. Així doncs, creiem que aquesta tasca és ideal per al treball en grups amb molts estudiants, i especialment en primers cursos.

5. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Andrés-Pueyo, A. (1997). Manual de Psicología Diferencial. Madrid: McGraw Hill.
- Andres Pueyo, A. (2005). La personalitat. Ed. UOC. Barcelona.
- Ashton, M.C. (2007). Individual differences and personality. Burlington, MA. Elsevier.
- Brody, N., & Ehrlichman, H. (2000). Psicología de la personalidad. Madrid: Prentice-Hall.
- Colom, R. (1998). Psicología de las diferencias individuales. Madrid: Pirámide.
- Chamorro-Premuzic, T. (2007). Personality and individual differences. Malden, MA: Blackwell
- Gallardo-Pujol, D. & Andres-Pueyo, A. (Eds.). (2013). Psicología de les diferències individuals. Ed. LU. Barcelona.
- Maltby, J., Day, L., & Macaskill, A. (2007). Personality, individual differences and intelligence. Harlow: Prentice Hall.
- Newman, L. C., & Larsen, R. J. (Eds.) (2011). Taking sides: Clashing views in Personality Psychology. McGraw-Hill.